

zökkenés után békésen landol a színpadon. Az előadás legpazarabb jelenete készülődik: a király egy hamiskártyással játszik, majd beállítanak hozzá a Molière-re fenekedő egyházi emberek – Bartholomé prédikátor és Charron párizsi érsek –, azután fogadja a feljelentett színházcsinálót is. XIV. Lajos szerepében kicsi, törekeny színésznő, G. Erdélyi Hermina uralkodik. Elegáns fehér kosztümöt visel, akárha a muskétások fehér egyenruhája volna rajta. Finom, érzékeny bohócarca némafilmsztárokat idéz. Nem férfit játszik, és nem királyt. Hanem olyan embert, aki helyzetének foglyaként halvány szomorúsággal és némi öniróniával nézi saját működését. Fűrésző figyelmének – és egyáltalán: jelenlétének – súlya van. Megadó feladat teljesítése áldozathozatalt és titkos elvagyódást sejtet. Ugyan, ki akar ma király lenni? Még a kisgyerekek sem ilyen karrierről álmodoznak. G. Erdélyi Hermina Lajos-alakításában a király Molière-hez való viszonya ambivalens és többrétegű. Érti ő ezt a csepűrágót akkor is, amikor lázong, akkor is, amikor hajbókol előtte. Érti, de nem biztos, hogy becsüli.

Az előadás másik kiváló színészi teljesítménye szintén „nemet váltott” alakítás; Párizs érsekét Karna Margit játssza. (Feltehető, hogy a szereposztás eme sajátosságai nem rendezői extravaganciából, hanem kényszerből, színészhiányból fakadnak.) Karna vakhítú, vakbuzgó érseke – mintha-férfi és majdnem-nő – tapasztalt, megfontolt öregember. Tudja, mit akar: eltiporni a vallás ellenségét, a *Tartuffe*-fel megbotránkozást okozó Molière-t.

A szabadkai produkció második része szó szerint száznyolcvan fokos fordulatot vesz. Szünet után a közönség az igazi nézőtérre ül vissza, immár elszórtabban és távolabbra tolva. Ez az új, megváltozott felállás nehéz helyzetbe hoz játszókat és nézőt egyaránt. De Telihay Péter könnyű kezű, jó ritmusú rendezésében így is számos színész rajzol fel színes, érdekes figurát. Pálfi Ervin fűrtös fejű, ábrándos tekintetű, durcás

szájú Moirronja éppúgy helyénvaló, mint Csernik Árpád joggal aggodalmaskodó, tenyeres-talpas Boutonja. (Vicei Natália halvány, elomló Madeleine Béjart-ja kissé elveszni látszik a színpadi történetben, de hát végül úgylis ez lesz a sorsa: elvesz.) Kovács Frigyes Molière-ben mindenekelőtt a teatralitás rabját, a széles gesztusokkal dolgozó, orgánumát élvező pozórt mutatja. Kevésbé hat elegánsnak és intellektuálisnak, mint... mint, mondjuk, Darvas Iván lehetett ebben a szerepben. (Az idei kisvárdai fesztivál egyébként is beillett volna Darvas Iván Emléknapoknak. Láthattuk utódait: Tarpaty bárótól a *Tangó* Stomilján át a Bulgakov-darab hőség.) Kovács Frigyes Molière-je nem a nagy ember, hanem az úgynevezett esendő művész, aki magánéletében nőtől nőig sodródik, de valószínűleg mindegyiknél fontosabb számára az esedékes színdarab, amelyen épp dolgozik. A szabadkai Molière egy sokfelől nyomorgatott, közönséges (színházi) élet egyszerű hőse. A dicső múlt még előtte áll.

MIHAIL BULGAKOV: MOLIÈRE – KÉPMUTATÓK CELELSZÖVÉSE (Szabadkai Népszínház)

Fordította: Karig Sára. **Díszlet:** Telihay Péter m. v./ Csík György m. v. **Jelmez:** Csík György m. v. **Zenei válogatás:** Telihay Péter m. v. **Fény:** Flajsmann Róbert. **Rendező:** Telihay Péter m. v.

Szereplők: Kovács Frigyes, Vicei Natália, Béres Márta ak. h. m. v., Körmöci Petronella, Szőke Attila, Pálfi Ervin, Ralbovszki Csaba, Csernik Árpád, G. Erdélyi Hermina, Mészáros Árpád, Karna Margit m. v., Kálló Béla, Mess Attila, Péter Ferenc, Szilágyi Nándor.

Közreműködik: Szabó Cibolya Gábor, Kovács Károly, Fehér Attila.

Papp Tímea

Lélekkorrózió

JANUSZ GŁOWACKI: A NEGYEDIK NŐVÉR

A *negyedik nővér* harmadik magyar nyelvű bemutatója alig két óra hosszú. Gyarmati Kata dramaturg és Nagypál Gábor rendező módszeresen lenyeste a darab vadhajtásait. Kihúzták a történet ritmusát megakasztó, túlbeszélt monológokat, továbbá módosítottak néhány jelenet sorrendjén. Csík György kétszintes, rozsdás fém dominálta játékterének kö-

szönhetően a színpadon szimultán történik mindaz, ami Głowackinál egymást követi. Ezért tűnik úgy, hogy az első jelenetek villanásszerűen megismert szereplői között nincs kapcsolódási pont – ám a jelentős beavatkozás eredményeként a cselekményszálak és emberi sorsok az eredetnél szorosabban fonódnak össze. Aki belép a fényt veszített, klausztro-

főb térbe, csak rövid időre távozhat, mert ebből az életből végleg lehetetlen kilépni.

A hamar felnőtté vált moszkvai nők nem hajlandók veszességükről tudomást venni. Látszólag keménynek, határozottnak mutatják magukat. A képviselő szeretője, Vera (Erdély Andrea) középkorú nőkre illő, előnytelen kosztümöt hord. Még nála is jobban rejti nőiességét barna kezeslábasába a jogvézett oroszlángondozó Kátya (Táborosi Margaréta). Cini-kusak, heccelik húgukat, hogy ő csak a kurváktól és a hercegnőktől hatódik meg. De ha egy férfi bókol nekik, Vera és Kátya azonnal álmodozó Hamupipőke lesz. A körömcipő mégsem az ő lábukra passzol. A legkisebbe, Tányába (Béres Márta) szorult némi pragmatizmus, és két pár zoknit töm a csillogó csodába. Hiába. A szerelem karrier diktálta kiaknázására ő is alkalmatlan, a cserfés, rajongó kislány nem válik öszszeszorított fogú bizniszvu-menné. Mi más lenne számukra az ígéret földje, mint Amerika? Odajutni mégis csak a befogadott utcagyereknek, a kevés szavú, szoborarcú Koljának (Mészáros Árpád) sikerül, igaz, neki rövid időn belül kétszer is. Az álomgyár és egy brooklyni kupleráj saját céljaira használná. Az egyik helyről kidobják, a másiktól elmenekül. A szomszéd fiú, a szerencsétlen véget érő Kosztya (Sirmer Zoltán) is csak megjátszani tudja, hogy belevaló, cool maffiózó, valójában megmarad széplelkű, betoji bölcsésznek.

Az említettekén kívül még Kardos Krisztián és Vágó Kriszta vizsgáznak az előadásban. Előbbi becsülettel megküzd a nála jóval idősebb képviselő szerepével, utóbbi nagyszájú, hiperaktív, fiúsított bérnyilkosként lubickol. Merthogy vizsga ez, az újvidéki művészeti akadémisták utolsó iskolai munkája. (Tegyük hozzá, a produkció az új évadtól a Szabadkai Népszínház repertoárján látható.)

A fiatalok egyáltalán nem iskolás módon oldják meg feladatukat, egyenrangú partnerei a „felnőtt” színészeknek. Csernik Árpádnak, akinek afganisztáni dicsőséget szerző, pánszláv lelkű Tábornoka az aranykupakos vodka ígézetében él. Ajtóra szerelt fotelében pavlovi reflexszel tipeg előre akár álmában is, ha benyit valaki. Masszív, kirobbanthatatlan, ugyanakkor szentimentális, naiv és bölcs. Vicei Natáliának, akinek alakításában a fia lelövésével sztárrá váló Bábuska szánnivalóan röhejes és félelmetesen gyakorlatias. Az otthonkát és fejkendőjét decens szoknyára, majd feszülő aranyszínű műbőr nadrágra cseréli. Olcsó slamposágától képtelen szabadulni, ám az új idők új törvényeinek megtanulására csak ő képes. És

Pálfi Ervinnek, akinek másodállásban megélhetési bérnyilkos színésze a díszlet felső szintjéről, a mozi-székből gesztusaival, mimikájával bennfentes kívül-állóként kommentálja a lenti történéseket. Többsorozati autogramfotójából mindig tart néhányat magánál. Szakmai szolidaritásból kiáll a *Pretty Woman* mellett. És amikor a Kosztya lelövését követő zúrvarban a tér közepén futó kopott piros szőnyegen egy pillanatra a kezébe kerül az Oscar-szobrocska, megle-

Béres Márta (Tánya), Erdély Andrea (Vera) és Táborosi Margaréta (Kátya)

petése megrendültségbe fordul: nála a díj, amelyre az életben nincs esélye.

Az előadás biztos ízléssel egyensúlyoz paródia, szatíra, bohózat, gengsztervígjáték, tragikomédia, melodráma, bölcsesség, kocsmafilozófia, abszurd, groteszk, költészet és földhözragadtság között. Ha nem ilyen produkcióval zárul a kisvárdai fesztivál, minden bizonnyal jóval keserűbb szájjal csomagolunk.

JANUSZ GŁOWACKI: A NEGYEDIK NŐVÉR (A Szabadkai Népszínház Magyar Társulata és az Újvidéki Művészeti Akadémia koprodukciója)

Fordította: Pászt Patrícia. **Díszlet-, jelmeztervező:** Csík György m. v. **Zene:** ifj. Kucsera Géza, Pálfi Ervin. **Rendezőasszisztens:** Szilágyi Nándor. **Dramaturg:** Gyarmati Kata m. v. **Rendező:** Nagypál Gábor m. v.

Szereplők: Erdély Andrea ak. h., Béres Márta ak. h., Táborosi Margaréta ak. h., Mészáros Árpád ak. h., Csernik Árpád, Vicei Natália, Sirmer Zoltán ak. h., Kardos Krisztián ak. h., Vágó Kriszta ak. h., Pálfi Ervin, Ralbovszki Csaba, Szőke Attila.